

Anyám

Sötétségben az éjszaka,
lescszik messziről
útonálló dudva,
az árokban döglött szél,
ugrálás menekül a bozótba,
tüskék másszák a gallyakat,
szuszognak ólálkodások a határban,
messzire innen éjszakázatom magamat,
s a jegenyefa jegenyefáját
látni a magasban,
a százholdas dombra
fészkelte ház vaspálcás ablakát,
járomcímeres zászlóddal
ott állsz, anyám,
vaspatkós lábbal a portán,
ahol szegénységből sárkányok
jártak, s csak kiáltottál,
elhúztad vissza az ég alá,
ahol istent elgáncsoló vakságban
gondból fényeskedik neked
nap, hold, észrevedd: a zöld
lombok alatt merre
bújdosnak előled a dolgok,
s harmatból sziklát görgetsz el
reggel az ajtóból,
parancsolni tudsz a szerszámoknak,
lovat, kistehenet szülsz,
korpával pudcrozod be arcukat,

én tudom, áll tetejetlen fa
a világban, s te fölmentél oda
magaddal, onnét az erő, hogy
fordulsz egyet, elmozdítod
nappalostól, éjszakástól az eget,

csillagokig hódít asszonyvitéséged,
bolygókra elcsavargott libákat
térít vissza szívverésed,
fűszál tetejébe kiállva
te ellátsz a világvégi pusztákra,
a halmokat is te tologattad el
valahova, mert jött egyszer alacsonyán
a nap és szétlökdöste volna,
harckocsiba te ültél
ellőni szárnyát a mennyekbe
felröpködő kicsi nágyapának,
hová menne, jöjjön vissza,

üljön még a napos udvarban,
csak az idő, anyám,
az fog ki rajtad,
szépen mondja:
ejtsd ki szádból a fogakat,
most meg avaspúp itt van a hátadra,
vedd föl, mert nem mész te már
menyasszony-táncba,
nem mész játszani se
vissza a gyerekkorba,
derakadról már
leesne a kislányszoknya,
inkább menj szemedre szakítani
vakvilágot,
a mosolygós jószágoknak
cukrot törni a földön gyenge fűből,
hadakozz a dologgal,
bot a kézben,
ráüthess ujjaidra, ha lopni
nyúlnának a más zöld vetésébe.

Dunát húzol magad után: veritéket,

hisz hátad mögül a
védőangyal is már elment,
hegyek közepéig reszket inad,
elveszítéd életedből a hatalmat,
te asszonykirály, elúszik
mellőled Magyarország,

mert itt meghalni se tudtál,
se elszaladni, mert itt
gondból volt annyi: az ablakon
nem lehetett kilátni,

nem tudtál elfutni,
mert füstölgő végű vaspuskával
katonák jöttek, s a szoknyád
alá beröhögtek,

nem tudtál elfutni,
mert jöttek a rablók,
az agitálók, végrehajtók,

nem tudtál elfutni,
mert apámat vártad,
a tehenes gazdát,
tanyája portáján az istent,
jön valahonnan, lóg válláról
a baj, véresfogú,
agyönütött fiafarkas,
kezében tüzet lóbál:
viharlámpát,
jön valahonnan veled
veszekedni, kiabálni,
a szél nem mer a fán hálni,

s nem tudtál elfutni,
mert a tanyaablakon át
most szökik a te egyetlen fiad,
vissza nem nézne,
elmeagy verseivel Budapestre,

mi lesz a nagy idegenségben veled,

mit képzelsz, hogy képzelsz,
nem kell a te piros cipőd neki,
a vasárnapi kalap, amit még
az országos vásárból hoztál neki,
ellökte magától a bocit is,
a k i v e l együtt énekeltek az árokban,
s a holdon lehetett hallani,
hitének ki hoz ott tiszta vörös bort,
mit képzelsz, hogy képzelsz,

s ott vagyok közeledben azóta is,
visszamentem, a fák mögött én
vagyok abban a nagy fényességben,

engem hallasz a dombokról
leghangosabb motorhangon,
éjjel is tőlem alig alszol,
égen-földön ott járok dörgő
gépek fekete vasképében,
angyalok ijednek el az égben,
te bent vagy a nyirkos udvarban,

kísér magányból magas vaskatona,
a magasból a fára hazament a gally,
az ajtót rázárod magadra,
madarak mennek még a sötétből,
kaput nyitnak, éjszaka van,

jöjj föl, virrasztó csillag!

1966 telén írtam ennek a versnek első változatát, amelyet az Új Írás le is közölt. Kötetembe azonban már nem vettem bele. Ki akartam kerülni, s nemlétezőnek tudni. Az idő teltével azonban be kellett ismernem: szükségem van rá. Azóta átírtam, s örülök, hogy a szerkesztőség érdemesnek ítélte az újra leközlését. S. S.

